

Dr. Korom Mihály beszéde

(Folytatás az 1. oldalról.)
alapelv a törvényjavaslat indoklásában is markánsabban jusson kifejezésre, azt a következő mondattal egészítem ki: „Az országgyűlési képviselő és tanácsstag továbbra is a Hazafias Népfőnt politikáját képviseli, ezért jelölésük politikai előfeltétele a Hazafias Népfőnt programjának elfogadása.”

A választások népfőnt-jellegével összefüggésben a miniszter utalt arra, hogy a törvény olyan rendelkezéseket is tartalmaz a népfőnt-jogairól, amelyek nem módosulnak.

Tisztelt Országgyűlés!
Választási rendszerünkben a két vagy több jelölt indulásának eddig is megvolt a lehetősége. 1967-ben erre sok példa volt, különösen a helyi tanácsági választások során.

A két vagy több jelölt állításával összefüggésben Korom Mihály a következőket mondotta:

A két vagy több jelölt indulása esetén az egyenlő esélyek jogi garanciáinak megteremtése nem jelenti azt, hogy minden választókerületben két, vagy több jelöltet kell indítani. Feltehető azonban, hogy ezzel a lehetőséggel több helyen élnek majd, és a következő általános választásokon tovább növekszik a kettős, vagy többes jelölések száma anélkül, hogy azt bárhol is erőltetnék. Ahol ugyanis egységes megnyilatkozással jelölnek, formális

lenne a több jelölt szorgalmazása.

A szavazás jelenlegi rendszere a két vagy több jelölt esetén objektíve előnyt, kivételezett helyzetet ad az első helyen szereplőknek, mivel a törvény szerint az érintetlenül hagyott szavazólap a sorrendben első helyen álló jelöltre adott szavazatnak számít. A törvényjavaslat ezen változtatni kíván. Ezt úgy oldja meg, hogy több jelölt esetén megszünteti ezt a kivételezést, és a választónak a szavazólapon meg kell jelölnie, hogy a jelöltek közül kire szavaz. A javaslat szerint érvénytelen lesz az a szavazat, amelyen több jelölt esetén nem jelöli meg a választópolgár, hogy kire adja voksát.

Politikai felvilágosító munkát kell végezni az eddigi sablonosság, esetleges közbizalom, a mechanikus megszokottság leküzdésért, és pontosan meg kell magyarázni a szavazás módját. Több jelölt indulása esetén lényeges annak hangsúlyozása is, hogy közülük az lesz a megválasztott képviselő, vagy tanácsstag, aki a leadott érvényes szavazatoknak több mint a felét megkapta. Tehát nem a szavazatok relatív aránya a döntő. Ha pedig egyik jelölt nem kapja meg a szavazatok több mint 50 százalékát, akkor pótválasztást kell tartani, amelynek során új jelölt vagy jelöltek is állíthatók.

Képviselési rendszerünk egyszerűsítése és korszerűsítése

Tisztelt Elvtársak!

A törvényjavaslat tartalmazza a képviselési rendszerünk egyszerűsítésére és korszerűsítésére vonatkozó elgondolásokat is. A hangsúlyt a korszerűsítésre helyezzük. Az eddigi tapasztalatok alapján tettük meg javaslatunkat, amelynek elfogadása esetén a következő választásokon már nem választunk tanácsot és végrehajtó bizottságot, azaz testületi képviselési szerveket. A járási tanácsok és végrehajtó bizottságai az elmúlt két évtized során sok nagy feladatot oldottak meg, de ma már — főleg a mezőgazdaság szocialista átszervezését követően — betöltötték történelmi küldetésüket. Az új helyzetben egyre nehezebben találják helyüket a megyék és a községek között. Felmerül a kérdés: vannak-e a járási tanácsok által képviselhető olyan érdekek, amelyek kizárólag járási szinten jelentkeznek; vannak-e a tanács szervezeten belül olyan feladatok, amelyeket kizárólagosan a járási tanácsok vagy azok végrehajtó bizottságai oldhatnak meg, és lehet-e a járásoknak önkormányzati funkciójuk. Mindhárom kérdésre határozottan tagadó a válasz. Tevékenységükben ma már csak a formális vonás, ez pedig soha, sehol nincs hasznára az államszervezetnek, de az állampolgároknak sem.

A járások, mint közigazgatási egységek, természetesen a jövőben is megmaradnak. Közigazgatási apparátusra, bíróságra, ügyészségre, rendőrkapitányságra, népi ellenőrzési szervekre, bankszervekre stb. továbbra is szükség lesz a járásokban. A közigazgatás tehát nem távolodik el a helyi lakosságtól. Ellenkezőleg: arra tö-

rekszünk, hogy tovább növeljük — a feltételek biztosításával párhuzamosan — a helyi, tehát a városi és a községi tanácsok hatáskörét, hogy ott intézzék az ügyeket, ahol azok felmerülnek, ahol azokat a legjobban ismerik. Nem kétséges, hogy ez hasznos lesz az állampolgárok számára.

Átérve a közvetett választások részleges bevezetésére vonatkozó javaslatra, Korom Mihály hangsúlyozta: — A szocialista államépítésben és a képviselési rendszer létrehozásában nem ismeretlen a közvetett választás. Ennek az elvnek alkalmazását nem általában, hanem csak a fővárosi és megyei tanácsok megválasztásánál javasoljuk. A tanácsok választásának és működésének 20 esztendő tapasztalatai arról tanúskodnak, hogy a választópolgárok főleg két fórum, az országgyűlés, valamint a helyi tanácsok — illetve az e testületekbe választott képviselők és tanácsstagok — tevékenységét kísérik figyelemmel. A választók velük tartanak rendszeresebb kapcsolatot, őket ismerik leginkább. A fővárosi, illetve megyei tanácsok tagjaival a választóknak általában nem alakult ki szorosabb kapcsolatuk. E tanácsok közvetlen megválasztásában sok volt a formalizmus. Nem véletlen, hogy 1967-ben a képviselő, illetőleg a helyi tanácsjelöléseknél volt a legnagyobb aktivitás, itt volt a legtöbb kettős, vagy többes jelölés. Ez is mutatja, hogy a választópolgárok legfőképpen a képviselőktől és a helyi tanácsoktól várják munkahelyük, lakóterületük vagy egyéni problémáik megoldását a segítségét.

tehát a fővárosi kerületi, a városi és községi tanácsok válasszák meg.

A helyi tanácsok önállóságának, felelősségének növekedése, önkormányzati jellegük erősítése is indokolja, hogy a fővárosi és megyei tanácsokba a tanácsokat a választópolgárok ne közvetlenül, tehát választókerületenként, hanem maguk a helyi képviselési testületek válasszák titkos szavazással. Ez a változtatás a helyi tanácsok képviselését erősíti, mivel a fővárosi és a megyei tanácsok a jövőben egy-egy választókerület helyett az öt megválasztó tanácsot, illetőleg magát a várost, községet, fővárosi kerületet képviseli. De nem kétséges, hogy fokozódik a helyi tanácsok felelőssége is, hiszen ők maguk

hozzák létre saját felelős képviselési szervüket.

A lakóterületi elv fontosságát jut kifejezésre abban a javasolt rendelkezésben is, hogy a tanácsok tagjait túlnyomórészt a helyi tanácsok tagjai közül kell jelölni, illetve megválasztani. A törvényben százalékos arányt természetesen nem lehet meghatározni — ez túlzott merevséghez vezetne —, de arra gondolunk, hogy a helyes arány körülbelül 75–80 százalék a helyi tanácsok javára.

A javasolt változtatásoktól azt várjuk, hogy a fővárosi, illetve megyei tanácsok és a helyi tanácsok között a jelenleginél sokkal szorosabb és eredményesebb kapcsolat alakul ki. Mindez tovább erősíti állami életünk demokratizmusát is.

A képviselők és a tanácsok választása

Tisztelt Országgyűlés!

Az országgyűlési képviselők és a tanácsok választásáról szóló 1966. évi III. törvény módosításáról benyújtott törvényjavaslathoz és annak írásbeli indoklásához az elmondottakat kívánunk hozzáfűzni.

A törvényjavaslat összhangban van nagy társadalmi céljainkkal. Nem kétséges, hogy a javaslat, s elfogadása után a törvény rendelkezései szerint megválasztott képviselési szervek, az azokban dolgozó országgyűlési képviselők és tanácsok nagymértékben hozzájárulnak majd a célok sikeres megvalósításához. A törvényjavaslat, illetve törvény jó eszköze lesz a közügyekben való részvétel fokozásának, tovább erősíti a szocialista demokráciát, amely egyik fontos feltétele a szocializmus teljes felépítésének.

E meggyőződésemtől vezetve terjesztem a jelen törvényjavaslatot az országgyűlés elé. A kormány nevében kérem megvitatását, és az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi állandó bizottsága által tett módosító javaslatokkal való elfogadását — fejezte be expozéját dr. Korom Mihály.

Szociológusok világkongresszusa

Bulgária világhírűvé vált fekete-tenger-parti városában, Várnában zajlott le szeptember 14–19 között a szociológusok VII. világkongresszusa. A szegedi József Attila Tudományegyetemről négy küldött között és sorok írója is fül- és szemtanúja volt a világ minden részéről összesereglett három és fél ezer szociológus tanácskozásának.

A kongresszusnak az adott különös jelentőséget, hogy először rendezte meg szocialista ország; a küldöttek között nagy számban vettek részt a marxista szociológusok — Magyarországot mintegy kilencven küldött képviselte. Közismert tény, hogy a marxizmus tudományán belül a szociológia hosszú időn keresztül „mos-toha gyerek” volt, sőt volt időszak, amikor egyesek a szociológiát ferde szemmel nézték és valamiféle burzsoá mesterkedésnek tekintették. Várnában nemcsak az bizonyosodott be, hogy a marxizmus és a szociológia szorosan összetartoznak, hanem a szocialista országok képviselői jelentős szocioló-

Terveink alapja

„Ezt a tervet aztán jól megforgattuk!” — mondtam egy hónapja a Parlament folyosóján a tanácskozás harmadik napján, amikor megközelítőleg az ötvenedik képviselő szólott hozzá a törvényjavaslathoz. A kedélyes megjegyzésnek komoly alapja volt: az országgyűlés vitája lehetővé tette, hogy a következő öt esztendő szakemberek és elektronikus gépek által szinte tudományos alapos-sággal elkészített és az országgyűlési bizottságokban már sokoldalúan megtárgyalt népgazdasági tervjavaslat még egyszer vizsgálják. Ezúttal nem annyira „szakzempontból” — noha a hozzászólók között mérnőktől a mezőgazdász-ig, fonónőtől az orvosprofesszor-ig mindenfajta hivatású akadt —, hanem mindenekelőtt annak kitapintására, vajon mennyire felel meg a dolgozó emberek kisebb és nagyobb csoportjai, széles rétegek, nemzedékek, az egész nép érdekeinek.

A képviselők véleménye számos részletkérdésben megoszott, érdemleges észrevételekben, javaslatokban nem volt hiány, abban azonban, hogy az időközben már törvényerőre emelkedett népgazdasági terv igen jó hatásokkal hangolja össze szükségleteinket és lehetőségeinket, abban mindenki egyetértett. Senki sem hallgatta el szűkebb szakmájának körének, pártjának és különösen választóinak sajátos érdekeit és jogos kívánságait, de a részt mégsem tévesztette össze senki az egész-szem a napi vonzerőt, a hosszabb távú érdekelt-séggel.

A terv főbb célkitűzéseit, amely átalakítja a termelés és a fogyasztás mai szerkezetét, megbízhatóbb egyensúlyt teremt a gazdaság számos területén, a tanácskozás alapján megismerhette az egész ország. Adatai, előirányzatai ma már köztudottak, a termelés, a nemzeti jövedelem gyarapítás tekintélyes szá-

mai csakúgy, mint az elosztás, a fogyasztás, az egyéni, családi boldogulás biztató adatai.

Mégis azt kell ismétel-nünk, amit a tanácskozáson is többen hangoztattak, hogy a nagy valóságérzékkel kimunkált adatoknak, tényeknek ez a valóban gazdag és érdekes tárháza sem foglalhatja magában mindazt, amit az öt év alatt változó emberi élet és társadalmi kép a legtárgyi-lagosabban megítélve is magán visel majd. A fogyasztás, a kereskedelmi forgalom csupán egyik megnyilvánulása a létnek, de ezen is le lehet mérni, hogy a számok mennyire nem mondanak el mindent. A negyven százalékkal növekvő kínálat csupán ke-rete a fogyasztás, jobban mondva a felhasználás gyors tartalmi és arány-változásának, ezáltal nemcsak a vásárlási szokások, hanem az életmód, az élet-várható, figyelemre méltó változásainak.

Es ez még csupán az egyik „keret”, hiszen az egészségügyi és szociális ellátás fejlődése, az iskoláztatás és a művelődés megnyíló új lehetőségei, a szórakozás és a pihenés bővülő tere, s nem utolsó-sorban a korszerűsödő, hatékonyabbá váló munka, mind-mind életünk jól-rosszul megszokott mene-tén kíván változtatni, javítani. Hogy egyre több joggal mondhatjuk: szocialista társadalomban élünk.

Óriási feladat ez, milliár-dokban számolva is, hát még erkölcsi-politikai kö-vetelményekben. Ám az alap, amire építünk, megbízható: a jelenlegi, harmadik ötéves terv teljesí-tése, sőt — ma már látni-való — egyben-másban túlteljesítése, valamint az ország politikai helyzeté-ség számos területén, a nek kedvező alakulása. In-nen az országszerte tapasztalható nyugodt, bizakodó légkör. És ezért vállalkoz-hatunk újabb, nagyobb tervek teljesítésére.

B. J.

A fővárosi és a megyei tanácsok jellege, feladatköre

— Változtatni kívánunk a közeljövőben a fővárosi és a megyei tanácsok jellegén és feladatkörén is. Önállóságuk — a demokratikus centralizmus elveinek hangsúlyozott fenntartásával — minden vonatkozásban növekedni fog. Tevékenységükben jobban előtérbe kerül majd a főváros, illetve a megyék társadalmi, gazdasági, kulturális

életének vezetése, fejlesztése — a helyi, a megyei és az országos érdekek egyeztetése útján.

— A tanácsotörvény módosítására készülő törvényjavaslat tartalmazza majd a működési és hatásköri változtatásokat. A mostani törvényjavaslati csak azt írja elő, hogy a fővárosi és a megyei tanácsok tagjait a helyi,